NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 2015

DÉPOT LÉGAL

NGÀY THỨ NĂM 6 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL N° 2117/3

	HANOI						
	Phủ, Sở và các Trường chính-thức, Thư-viện, Nhà báo	Người làm đều nhật	Nhà in, Hiệu cắt tóc, Giấy thấp	Mấy chỗ Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Cao-miên, Thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và						
Các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	6. 00
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	3. 00
Một tháng:	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	1. 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VAN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0 $ 15 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều nên chú-ý về việc canh-nông

Phòng canh-nông vừa rồi họp có bàn đến hai cái vấn-đề rất quan-trọng và rất ích lợi cho nhà nông là cái vấn-đề thí-nghiệm côn-trùng với cái vấn-đề mua bò giống. Hai cái vấn-đề ấy đối với các nhà nông, kể thật có cái lợi hại mật-thiết lắm, các nhà nông tây, chẳng những ở mọi trong phòng canh-nông này có bàn đi bàn lại tới luôn, mà từ xưa đến nay, cả ở bên nước Pháp cho chí ở bên thuộc-địa này không ai là không lấy làm chú ý.

Phải, cái vật cần dùng nhất của nhà nông còn gì hơn là con bò nữa: cái giống súc-mục có lợi nhất của nhà nông cũng còn gì hơn là sự nuôi bò nữa: một cái vật cần dùng cho nghề nông mình như thế, một giống súc-mục có lợi cho nghề nông mình như thế, mà giống mà lựa chọn không được cẩn-thận kỹ-càng thì giống bò của mình tất không được mấy tốt mà cái sự giống ta chậm cũng vì thế mà kém đi mất nhiều, cái lợi cũng vì thế mà chậm cũng vì thế mà giảm đi mất nhiều: mà cái việc cải lương vật sản vốn không phải là một việc không sao chậm cậy được ở sức người; cứ theo cái lý-thuyết của các nhà sinh-vật học đã phát-minh và cái phương-pháp của các nhà nông tây đã kinh-nghiệm thuở nay, phàm các loài thực-vật động-vật đều có thể dùng cái cách lựa giống, pha giống tốt, loại giống xấu mà làm cho giống vật dương nhỏ hóa lớn, dương yếu hóa khỏe được: ở bên Âu Mỹ, những nhà súc mục người ta dụng công cải-lương giống vật, thường có giống gà mà mỗi năm đẻ được đến hơn ba trăm trứng, có giống cừu mà mỗi năm cắt được mấy chục cân lông, ngay như một giống bò, người ta nuôi bò thịt thì thịt vừa nặng mà vừa ngon, nuôi bò sữa thì sữa vừa nhiều mà vừa tốt, cái lợi ích trực-tiếp cho nhà nông mà gián-tiếp cho dân-sinh quốc-kế biết là nhường nào!

Còn một cái vấn-đề cũng quan trọng cho nghề nông nữa chẳng kém gì cái vấn-đề trên là các loài côn-trùng có nhiều loài có lợi cho nghề nông mà cũng có nhiều loài có hại cho nghề nông, muốn hưng lợi trừ hại cho nghề nông mình thì tất phải khảo sát cho kỹ, biện biệt cho rành, mà tìm phương bổ cứu vậy. Những loài côn-trùng có lợi cho nghề nông thì như một vài loài sâu ở các canh-nông thí-nghiệm trường bên Tây người ta đã tìm ra được, có giống thì gây ra được nhiều để làm phân bón ruộng rất tốt, có giống thì gây ra được nhiều để trừ các giống sâu làm hại khác rất mau; còn những loài côn-trùng có hại cho nghề nông thì cái tai-ách ấy người mình thật chịu đã ê-chề, cái nạn cào-cào, cái nạn châu-chấu, cái giặc keo ở Thanh-hóa mấy năm trước, cái giặc bọ-xít ở Hà-đông, Hưng-yên vừa rồi, đã làm cho bao nhiêu đồng điền sạch lắc, mộng lúa mất không, bao nhiêu nhà cửa lưu-ly, vợ chồng tan-tác, lại còn sâu dừa, sâu cau, sâu cà-phê, sâu cao su v. v., mỗi năm làm hại nông-sản xứ ta cũng không biết cơ-man-vân-mấy nào mà kể. Cái lợi của nghề nông nhờ về côn-trùng thế nào thì ta chưa được biết, nhưng đến cái hại của nghề nông khốn về côn-trùng thì ta chẳng đã từng trông thấy hiển-hiện trước mắt mà hoảng vía ghê hồn đấy ư?

Nước ta là một nước chỉ sống về nghề nông. Nghề nông là cái nghề căn-bản của cả nước mình mà không tìm phương kiếm cách để lo phần lợi ích cho nghề mình thì dân làm sao mà giàu, nước làm sao mà thịnh được. Mà xét ra người mình đã trải mấy trăm đời cha truyền con nối cũng cái nghề cày sâu cuốc bẫm, giống-giọt chăn nuôi, mà vật-sản chẳng những không thấy thêm nhiều thêm tốt lên, lại hình như mỗi ngày mỗi sút kém đi có, chưa dám vội đọ với bên Âu Mỹ, hãy thử so sánh ngay với bên Nhật-bản với bên Tàu, cũng một con gà, mà con gà Nhật-bản giá tới hai, ba đồng, con gà mình chỉ đến bảy, tám hào là đắt, cũng một con ngựa, mà con ngựa Mông-tự giá tới hai, ba trăm lượng bạc, con ngựa mình chỉ đến tám, chín chục là cùng; mang tiếng là một xứ khí-hậu ấm-áp, đồng cỏ mông-mênh mà việc súc-mục không thấy tiến bộ chút nào, đến nỗi phải hạn-chế sự tẻ sát ngưu lao mới đủ trâu bò cày và đủ thịt ăn trong xứ; cái nguyên-nhân sút kém đó cũng chỉ tại người mình nhân-tuần cẩu-thả, không hề giảng cứu đến những cách cải-lương tiến chủng bao giờ; nói đến cái hại côn-trùng thì như đã kể trên kia, thật lại càng ghê-gớm lắm nữa, mà đối với cái hại ghê-gớm như thế, người mình trừ một kế cúc cung khể thủ, nay lễ tổng mai lễ tiễn, không kiếm ra được một cách gì khác để ngăn-ngừa, chứ đừng nói lại còn tìm ra được cách để lợi-dụng những loài sâu có ích. Nếu cái phương-pháp nghề nông mình mà cứ khư-khư giữ mãi cái lối phác-lậu thô-lược như thế thì vật-sản không bao giờ phong-phú được, hoàng-trùng không bao giờ tuyệt hại được, ở cái thời buổi khắp thế-giới đương xô nhau cả vào trong trường nông-chiến, người ta càng ngày càng lo tính tiến mà mình đành cứ yên ở cái vòng liệt-bại thì e cái nghề gốc của cả nước mình cũng đến có ngày tuyệt nghiệp, mà dừng chắc trời sinh trời dưỡng, xúm lại với nhau một lũ ù-lỳ ngây-ngốc mà an hưởng được mãi cái hạnh-phúc sinh-tồn.

Nay phòng Canh-nông đã khởi xướng ra hai cái vấn-đề rất quan-trọng mà rất ích lợi cho nghề nông xứ ta đó; các nhà nông Tây đã đem cái phương pháp nghề nông rất lương-hảo mà làm gương làm mẫu cho các nhà nông ta đó: chẳng biết các nhà nông ta đã có đòm thấy cái nguy-cơ của nghề nông mình sẽ tới mà hảo nhau hắt chước lấy cái phương-pháp lương-hảo của người, ra công thí-nghiệm để lo lấy phần ích lợi cho nghề nông mình không? T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 5 Décembre 1923

Chánh-phủ biệt-lập ở nước Đức

Ngân-thị ở Cologne định từ rày định giá hối-đoái riêng không theo với giá ở ngân-thị Berlin

Tòa nội-các Marx nước Đức

M. Marx có tuyên bố rằng ông sẽ chống cự các đảng cứu-địch với cuộc thống nhất của chánh-phủ, sẽ khôi phục lại nền kỹ nghệ, và trừ cái nạn thất nghiệp, mà ông chỉ trông ở phần đông tự-thanh cho mà thôi. Ông xin nghị viện ủy toàn quyền cho lúa nội-các và ông sẽ cố sức dàng buộc cái tinh hiền-lực của chánh-phủ trung-ương với các hầu quốc. Ông lại nói cứ như ý ông thì ngày nay không thể bỏ quân-bất được.

Tòa nội các đã bàn về việc của đảng Xã-hội nói nên lập một hội-đồng của nghị-viện, các chánh đảng đều có đại-biểu cả, để chánh-phủ hỏi ý-kiến trước khi quyết định mọi việc. Nghe đâu tòa nội-các ưng thuận, mà M. Luther thì phản đối. Hễ tòa nội các ưng khoản nói trên này, thì đảng Xã-hội sẽ ưng chuẩn bản luật ủy toàn quyền cho tòa Nội-các.

Các báo nói rằng có được hai phần ba trong nghị-viện bỏ phiếu cho, thì bản luật ủy toàn quyền mới có thể thi hành được. Như thế thì có đảng Xã-hội đầu phiếu cho mới đủ. Vậy cái vận-mệnh của tòa nội-các ngày nay là ở trong tay đảng Xã-hội.

Việc trong hạt trù-bình

Theo như lời đại-tướng Dégoutte bàn, hai chánh-phủ Pháp và Bỉ quyết nghị án xa hoặc giảm tội cho một số người bị trục xuất hoặc bị án.

Cứ như ý đại tướng Dégoutte, thì khi nào các xưởng và các mỏ lại làm việc như thường, và chánh-phủ Berlin ưng-chuẩn các giao ước về việc thu hồi dầu hỏa xa ở đất Rhénanie và đất Rhur, thì mới có thể cho là chánh-phủ nước Đức không để khăng việc trù bình nữa. Cứ theo điều khoản trong các bản giao ước nói trên này, thì chánh-phủ nước Đức được đến ngày 10 décembre thì phải ưng-chuẩn các bản giao ước ấy.

Ở Essen có tin đến nói rằng bọn thợ mỏ không ưng-chuẩn bản giao-ước của các chủ mỏ và thợ thuyền về việc định số giờ làm việc là chín giờ một ngày.

Việc tại hầu-quốc Bavière

Quan Tài-chánh bộ thượng-thư ở hầu-quốc Bavière từ chức.

Việc ở hầu quốc Saxe

Tin Dresde. Hai viên ủy-viên của chánh-phủ về đảng Xã-hội bị bắt.

Nước Anh với nước Đức

Cứ như tin các báo ở Berlin, thì nước Anh và nước Đức đã điều đình với nhau xong về việc nước Anh cho nước Đức vay 100 triệu marks kim-tệ. Nay cứ như lời các báo nước Anh, thì tin ấy là một tin đồn sai không có.

Tại Thứ-dân nghị-viện nước Pháp

Hàng ngày hôm thứ ba, Thứ-dân nghị-viện đã lại bàn đến ngạch thuế về số tiền buôn-bán. Buổi chiều nghị-viện bàn về sự hoàn-cải thể-lệ bảo-cử.

Nước Pháp với Tây-ban-nha

Quốc-vương và hoàng-hậu Tây-ban-nha đã trở về Madrid. Khi các ngài ở Barcelone, các ngài đã đến thăm nhà hãy đồ của Pháp tại cuộc Đấu-xảo. Quốc-vương có tỏ lời khen ngợi những sản vật của nước Pháp rất là phồn phú. Các quan có tặng hoàng hậu một cái lọ [illegible]

Đại-tướng Primo de Rivera đọc diễn văn có khen ngợi các sản vật của nước Pháp.

Nước Pháp với các nước Bắc-âu

Các quan đại sứ Thụy-điển, Na-uy và Đan mạch có tổ chức ở Paris một cuộc đấu-xảo các đồ mỹ-nghệ của nước Pháp và các nước ấy.

Nước Pháp với nước Lô-ma-ni

Giáo-sư Cantacuzène và đại-tướng Berthelot có đến dự một cuộc hội-nghị đặt ở bộ Ngoại-giao ở Paris để bàn về việc dựng một viện Văn-học Pháp ở Bucarest. Mục-đích viện ấy là để mở-mang các cuộc giao-tế của nước Pháp và nước Lỗ về đường tri-thức. Mỗi năm chánh-phủ Pháp sẽ cử các nhà bác-học và các nhà chuyên-môn đi phái bộ ở Lỗ-ma-ni mấy tháng.

Bordeaux, ngày 6 Décembre 1923

Ông Maurice Barrès tạ thế

M. Maurice có châu trong Hàn-lâm viện Đại-pháp, thọ niên ta thế ở [illegible] ngày thứ [illegible] tại [illegible] là thủ-đàn nghị viên ở thành Paris.

NGƯỜI TA CÓ THỂ CHẾ ĐƯỢC NHỮNG LOÀI CÁ MỚI CHƯA CÓ BAO GIỜ

Một nhà bác-học Đan-mạch, là bác sĩ Johs Schmidt mới khảo nghiệm ra một việc rất kỳ. Ông nuôi cá vào nước mà nhiệt độ khác với nhiệt độ chỗ nước loài cá ấy vẫn sinh-trưởng xưa nay, thì thấy loài cá sinh-trưởng được mấy đời rồi tự nhiên đổi hẳn hình thể đi, nhất là về cái sỏ xương-sống, và cái ria vây thì thấy khác hẳn, xét ra chỉ bởi cái nhiệt độ trong hoàn cảnh khác nhau mà gây nên các sự biến cải về hình thể như thế.

Việc khảo nghiệm ấy rất là quan-hệ cho các nhà khảo cứu về nguyên ủy sự sinh-hoạt, và các chủng loài trên địa cầu này, vì xét đo đủ biết rằng quả đất lúc buổi đầu là một khối lửa, sau nguội đi thì mới có giống sinh-vật lại từ khi có sinh vật đến nay lại càng nguội dần dần đi nữa, trong khoảng thời giờ quả đất đã nguội lại nguội thêm ấy, sinh vật trên mặt đất biến cải dần dần, chắc cũng là bởi cái nhiệt độ của quả đất khác xưa vậy. Xét việc đó lại có thể đoán được rằng một ngày kia, người ta có thể chế ra các sinh-vật, trong giới đất chưa có bao giờ, cái tai người lắc lẩy giờ thực chẳng kém gì tạo-hóa vậy.

Bác-sĩ Johs Schmidt là một nhà sinh-vật học có tiếng, Năm nay ông mới có 45 tuổi mà sung chức giám-đốc viện Carlsberg ở Copenhague đại-khái cũng như viện Pasteur ở nước Pháp vậy. Bác-sĩ lại là một nhà hàng-hải rất can-đảm. Bác-sĩ đã đi thám hiểm ở Islande, và Feroë cả thảy tám bận và đã khảo nghiệm được nhiều điều rất có ích cho nghề đánh cá. Trước kia đánh cá thu được nhiều hay là ít, chỉ nhờ về sự may rủi chứ không lấy gì làm chuẩn đích. Nhờ các việc khảo nghiệm của bác-sĩ nay có thể đoán chắc được đâu nhiều cá đâu ít cá, không mấy khi sai lầm nữa.

Bác-sĩ lại còn khảo-nghiệm ra rằng loài lươn ở các suối bên Âu-châu thường đi xa lắm. Như lươn mà người ta thấy ở các suối nước Pháp, thường vượt bể đến tận chỗ gần miền Bắc Mỹ-châu, và miền đông-bắc các đảo Antilles mà đẻ trứng. Trứng lươn đẻ ở chỗ bể ấy, nở ra lươn con, lươn con lớn dần lên, lại mon men đến miền duyên-hải nước Pháp, thường đến lúc được ba tuổi mới tới nơi. Đến đấy những con thoát được miệng các loài cá lớn, và lưới của bọn thuyền chài, lại nọi dòng sông lớn sông con mà lên các suối, cũng có khi bơn đêm giới ẩm ướt, loài ấy bò trên mặt đất đến các hồ ao mà ở. Như vậy thì những con lươn người [illegible] năm 1923 này tức là con cái của những con lươn lớn đã từ nước Pháp ra bể để đẻ trứng trong mùa thu năm 1919 vậy. Kỳ thay.

CHẾ QUẢ BOM GIẢ ĐỂ CẦU ĐƯỢC BẮC-ĐẨU BỘI-TINH

Độ hai-tuần tháng octobre mới rồi, trước cửa tòa lãnh-sự nước Pháp ở thành Liége (nước Bỉ) có thấy một quả bom. Được tin ấy sở cảnh-sát đã nhặt lấy đem xem-xét một cách rất kỹ càng thì té ra là một quả bom giả, dẫu có dụng vào cũng không việc gì.

Bấy giờ các quan mới tra-xét xem quả bom ấy ở ai chế ra. Đến lúc tra xét thấy nhiều điều chứng rằng một viên quan tòa nước Bỉ đã đặt quả bom giả ở đấy, rồi lại đi báo để lấy công, mong được tư thưởng bắc-đẩu bội-tinh.

Đó là dịch theo lời một tờ báo nước Bỉ chẳng biết có đích thực hay không. Nhưng nếu quả vậy, thì cái tâm-lý người Bỉ thèm chiếc bắc đẩu bội-tinh kia cũng chẳng khác chi cái tâm-lý mấy kẻ vô liêm sỉ, vô huyết-tính nước mình hãy nay từng dùng hết cách đê-mạt để cầu lấy cái hàn, cái bát, cái chức-vị là quan nọ quan kia, cũng vô số là những cái chi chi nữa, nhỉ?

Tin Trung-hoa

Ngày 29 Novembre 1923

Nam quân đánh Huệ-thành

Chiếc tàu *Vĩnh-thường* và chiếc tàu *Dự chương* bắn vào Huệ-thành kịch liệt lắm; linh pháo đài thua chạy tan nát cả.

Điền-quân thắng trận

Bắc quân và Điền-quân đánh nhau ở Thạch-than to lắm, quân Điền-tinh thắng trận.

Chánh-sách Tào-Côn đối với phương Nam

Có người ở trong phủ Tào-Côn ra, nói rằng Tào đã sai những người thân tín chia nhau đi các tỉnh phía đông nam, yết-kiến những người quan yếu, ý muốn thu vào lung lạc, làm cho Việt-đông có thể.

Vương-thừa-Mân nhận chức phó sứ

Vương-thừa-Mân đánh giây thép cho Tào-Côn, xin mấy ngày nữa sẽ nhận chức phó-sứ.

Ngô-bội-Phu xin về Kinh chúc thọ

Ngô-bội-Phu hai lần đánh giây thép xin về Bắc-kinh chúc thọ, Tào-Côn đều đánh giây thép ngăn lại.

Tào-Côn đánh giây thép cho Ngô-bội-phu bàn việc đánh phía Nam

Tào-Côn đánh giây thép cho Ngô-bội-Phu (ở Lạc-dương) bàn việc xuống đánh phía nam, có nói rằng đến khi việc Việt đông bình định rồi, sẽ lại giảng hòa với những tỉnh về phía tây nam.

LỜI ĐÀN BÀ

Muốn biết tuổi vàng bạc lấy đá mà thử, Muốn biết lòng người lấy vàng bạc mà thử

Tục-ngữ ta có câu: « có đá mới biết tuổi vàng », nghĩa là lời ví-dụ, mà cũng là lời nói thật, vì vàng có năm tuổi, từ ngũ lên đến thập, hơn kém khác nhau, nếu không nhờ đá, làm sao phân biệt cho rõ tuổi vàng, ấy cái lòng con người cũng thế, lòng người có tốt có xấu. Nay muốn biết tốt hay là xấu, lấy cái gì mà cân nhắc cho đúng đặng, lấy cái thước bằng vàng bạc mà đo tường chăng; cách đo lường như vậy cũng các-thường làm thay.

Ôi! cái sỏ-dục của con người đời phần nhiều hay đâm đuối bởi chỗ vàng bạc, đến nỗi đen cả lòng dạ, quên hết mất điều nhân nghĩa phải trái, suy thế cho nên dùng vàng bạc mà đem thử lòng người, tự khắc phân biệt hay dở. Đành rằng vàng bạc là đồ vận động làm cơ-quan cho sự sanh-hoạt, ai lại chẳng thích, nhưng thích có vàng bạc mà quá ư tham nhũng, phải đến sinh tệ, vàng bạc hữu-dụng thật, nhưng còn nhiều cái khả yêu nữa, như liêm-sỉ, như thanh-danh, như tinh-mệnh, người tham thì chỉ lấy-lắt, miễn giữ được tinh-mệnh; mà liêm-sỉ thanh-danh thì không cần giữ, bỏ thanh-danh liêm-sỉ đổi lấy vàng bạc cũng nên, cư-làm hèn-hạ đến thế là cùng. Chớ phàm làm người đã biết suy xét, kiến lợi thời phải tư nghĩa. Coi như xưa cách jiệt-nữ chép chuyện nàng La-Phu, nhà nghèo chồng đi vắng, đương đông hải dâu trong ruộng, bỗng có một người dân ông đi qua đường, ngắm nghía nàng mà nói rằng: làm ruộng không bằng gặp mùa, hái dâu không bằng đặng người yêu, ta có hai thoi vàng ròng, xin tặng cho nàng, để cùng nhau vui vầy; nàng chẳng thèm đoái lại, sau người ấy lại nói; nàng mới quát to mắng rằng: ngài có vợ ngài, tôi có chồng tôi, hái dâu là việc bổn-phận của tôi làm, chứ của ai vàng bạc của ngài, chính nhà ngài hả lại không có kẻ như tôi, sao ngài không biết nghĩ. Người dân ông ấy bỗ thẹn đi ngay một mạch. Kịp khi đến nhà, hỏi vợ đi đâu, thì người mang đồ đâu bước vào, tức là người dâu ba xinh đẹp hỏi nhẹ mình mới trêu ghẹo đó, lấy làm cảm phục không biết mấy. Nguyên hai vợ chồng mới cưới mới được năm ngày, thì chồng phải đi làm quan phương xa lâu năm mới trở về, nên chi gặp nhau mà không nhìn đặng.

Lại chuyện ông Dương-Chấn làm thứ-sử Đông lai, có cử-tri một người mậu-tài là Vương-Mật làm Áp-lệnh, cách hai ba năm sau Vương-Mật đến thăm nhà Dương-Chấn, đêm khuya thanh vắng, mới đưa ra mười thoi vàng làm quà cho Dương; Dương-Chấn kinh ngạc mà rằng: tôi biết ngài, sao ngài lại không biết tôi là người thế nào, Vương-Mật nói: tôi tầm thầy ngài ai biết, xin ngài cứ nhận cho, gọi là để chút đỉnh báo đáp ơn sâu. — Dương-Chấn nói: trời biết, đất biết, ông biết, tôi biết, bốn chỗ biết, sao ông dám nói rằng không ai biết; ấy vàng bạc có thể nghiêm xét đặng lòng người là như thế, dù lòng người bao la rộng rãi, sâu sắc kín đáo đến đâu, song cũng không che phát hiện ra lắm. Đàn bà thật trinh-tiết, đàn ông hoạt tâm thuật, uốn thẳng làm vậy, dương trong khuấy thành đục, số nhiều do tiền của mà sinh nông nỗi, cho nên xem người lấy ngay chỗ tài-thượng phản-minh thì mới là người trượng phu.

Đạm-Phương nữ sử

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tục ngữ phương-ngôn sắp thành câu đối bốn chữ

(Tiếp theo)

Vỏ ngọc mình vàng, xương đồng da sắt.
Chưa không bén đất, chảy chẳng khỏi trời.

Hai đứa câu đối, mười người như chục
Xép ve mình mộc, chỉ lòn khu kim.
Đèn rạng vì tim, mía sâu có đốt.
Bưởi trời chẳng lọt, rún bể khôn dò.
Chín đụn mười kho, ba cờ một quạt.
Quét nhà ra rác, tức nước vỡ bờ.
Vợ dại con thơ, dâu hiền rể thảo.
Đồng tiền hạt gạo, trai cỗ lều tranh.
Trống lủng còn vành, chuông mèn sắc cạnh.
Vải che mất thánh, vủ dấp miệng em.
Ông chả bà nem, cha xoài mẹ mít.
Nồi da xào thịt, củi đậu nấu nù.
Chẩu chấu chõng xe, chuồn chuồn đạp nước.
Làm phước gặp phước, làm lành gặp lành.
Chạy đã cùng vành, ngồi chưa nóng đít
Bút sa gà chết, khế rụng bò treo.
Lính ít lạc nhiều, thề mất thất đối.
Ba chìm bảy nổi, nửa tỉnh nửa say.
Nói chưa nói cay, cười ngọt cười lạt.
Thua cờ dại bạc, chọn đá thử vàng.
Phép vua lệ làng, tội nhà vạ nước.
Ăn trên ngồi trước, chạy ngược lo xuôi.
Chịu tiếng mang lời, bán rao chào khách.
Như voi sổ mạch, giống chó cuồng khoá.
Mắt ngó như sao, tai nghe như gió.
Ra đàng trên vỏ, các vải bụi tre.
Sáo phủ màn che, lộp dân khăn đậy.
Ẩn thì giống lấy, học đốt như bò.
Quân sư quạt mo, anh hùng cởi bắp.
Đào sâu giọt lập, đập lỡ khốn hàng.
Đầu trẹt đầu sàng, chân giầy chân dép.
Nhơ đời nhớp kiếp, xấu chàng hổ ai.
Đón gành đẻ vai, cái chày gán cổ.
Ăn để ông bộ, uống giọng mụ gia.
Nhờ ông nhờ bà, cậy thần cậy thế.
Con đã mọc răng, cây đa bén rễ.
Ra bể ra thế, vỏ rập vỏ khôn
Mẹ tròn con vuông, kẻ to người nhỏ.
Bắc rầu cha nọ, đặc cầm mẹ tê
Lặng lặng mà nghe, mấy lời tục ngữ.

Bùi-song-Hương sao lục

TRONG MỠ CÁ THÌ CÓ DẦU HÔA

Báo *Avenir du Tonkin* có đăng mấy câu sau này :

Mấy nhà hóa-học Nhật-bản mới khảo nghiệm ra răng dầu lấy ở một vài loài cá thủ kia có dầu hôa ở trong.

Việc phát-minh ấy là một việc quan hệ về nhiều phương diện. Người ta vẫn biết rằng mỡ trong buồng gan dùng làm chất than để duy trì sức nóng trong thân thể loài sinh vật, nay người Nhật lại khảo nghiệm ra việc này có lẽ lại làm cho người ta kể dầu hôa vào hạng nhiên-liệu cháy ngầm về loài sinh vật. Các nhà sinh-lý-học nhân đó có thể suy xét được lắm điều hay.

Các nhà xưa nay bảo rằng dầu hôa là một chất gốc ở động vật sinh ra, nhờ việc phát minh này lại thêm được một cái chứng cớ mới, để chứng minh cái lý thuyết của mình vậy.

NHÀN ĐÀM

Ngâm thơ đây mà !

Đêm đông gió thổi, buồng vắn lạnh lẽo, Cán tiên-sinh trằn trọc không ngủ, ngâm thơ cho đỡ buồn :

Buồng vắn hiu hắt ngọn đèn xanh,
Trên ghế trùm chăn tớ ngủ kềnh,
Buồn nhỉ bên tai con dế khóc,
Thương ai mà để khóc thâu canh !

Ngâm đi ngâm lại, ngâm lại ngâm đi, lên giọng cao quá làm vang động cả hàng xóm. Bỗng nghe cách tường có tiếng ai thở dài, ra dáng não nùng lắm. Cán tiên-sinh ngồi phắt dậy, gật gù nói :

À ! à ! Ghê thật ! Thơ mình hay thật, hay tới nỗi cảm lòng người trong lúc đêm khuya. Để mai ta thử hỏi xem người đó là ai, chắc cũng là một người tri-âm tri-kỷ của mình đấy chứ chẳng chơi.

Sáng ngày ra, bỗng có người đàn-bà ở đâu vào chào và hỏi :

Người hát đêm qua có phải là tiên-sinh không ?

— Ai hát đâu-! À, à ! thôi phải rồi, đó là bỉ nhân ngâm thơ đấy mà.

Nếu vậy thì xin tiên-sinh từ rày đừng ngâm nữa !

— Sao vậy ?

— Tôi nghe cứ tưởng là hát, mà lại nghĩ thương đến vong phu tối khi còn sống chẩu văn ở các đền

Phú-sơn

MỘT THỨ ÂM-LIỆU MỚI PHÁT-MINH ĐƯỢC

Âm-liệu của người ta xưa nay chỉ có cà-phê với chè. Gần đây bên nước Mỹ mới phát-minh được một thứ lá khác cũng uống được như cà-phê và chè, gọi là Cassina ; ở trong châu South atlantic và các châu về ven vùng bể States có xuất sản nhiều thứ cây có lá ấy ; người ta lấy lá ấy cũng hồi chế như lá chè ; thật nguyên-tố chủ-yếu trong thứ chè mới này cũng là chất caféine không khác gì cà-phê mấy tí.

MỘT CÁI HỘI CHỌN VỢ KÉN CHỒNG

Những trai gái thanh-niên bên nước Pháp vì cái mục-đích chọn vợ kén chồng, mới cùng nhau tổ-chức một cái hội gọi là hội « Dây lưng lục », phàm hội-viên trong hội đều có một dây lưng nhỏ sắc lục để làm dấu hiệu, nhưng phải thắt kín ở trong áo đừng cho người ta trông thấy ; các hội-viên vào hội, không luận con trai con gái, duy phải do các hội-viên cũ cho sát tình mật lắm rồi mới cho vào hội, công nhận làm hội-viên ; mỗi người hội-viên đều có một cái số hiệu, thường xưng hô nhau trong hội chỉ lấy số hiệu gọi nhau mà không gọi nhau bằng tên thật ; trong hội thường mở những cuộc vận hội khiến-viên để có dịp giao-tế với nhau luôn ; cứ cái điều-lệ hội, phàm con trai gặp được người con gái nào mình thật lòng yêu mến thì được dơ cái dây lưng lục của mình ra để tỏ ý muốn cùng nhau kết hôn, nếu bên con gái cũng dơ cái dây lưng lục của mình ra, tức là biểu-thị đồng tình, từ đấy hai người cùng nhau đính định hôn-ước.

Cuộc thi thơ

Của Noé-thi-Quyên nữ-sĩ

Thơ

MCCL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguyên từ Lý Thánh-tông.
Đàn hạnh hương xông mùi đức hóa,
Lầu khuê nết tạc vẻ văn-phong.
Tiếng chuông cảnh chính lừng sông [Nhị,
Ngọn đuốc khai minh vẳng núi Nùng.
Nào khách văn-nhân đây đó hỏi,
Muôn đời hương lửa phụng thờ chung

Trương-chu-Trinh
Làng Phù-vinh, Ninh-bình

MCCLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu-tự triều nào trải mấy đông.
Nền giáo-dục theo đây mực Khổng,
Cột cương-thường đựng nước non [Hồng.
Văn-minh cuộc đổi phong-triều mới,
Khoa-giáp bia nguyên kinh biểu chung
Miếu hãy còn đây văn chửa mất,
Công vua Lý Thánh nhờ hay không ?

Trần-mạnh-Lan
73, Rue du Colon, Hanoi

MCCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu trước xây từ Lý phải không ?
Phù-mỹ trường vậy đề mạch Nhị,
Cao kiên cửa đựng ngất non Nùng.
Xuân-thu biết trải bao mưa gió,
Chỉ trụ còn trơ với núi sông.
Tuy hội văn-minh thay cuộc mới,
Bia thần tượng thánh vẫn gương [chung

Trần-sĩ-Hoàn
73, Rue du Colon, Hanoi

MCCLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu trơ trơ vững cột đồng.
Khoa-giáp bia lồng gương ác thỏ,
Nhị Tô người nhớ giống tiên rồng.
Phong-trào dẫu chuyển sang hai ngả,
Đạo-thống song le lại một dòng.
Nhân nhủ làng nho chăng chút tá,
Sông Thù chén nước nhạt hay nồng.

Nguyễn-trọng-Kế
28, Rue de Mỹ-hội, Sơn-tây

MCCLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu dựng đi-truyền mối chẳng trung.
Phù-mỹ tường xây từ họ Lý,
Cao-kiên đạo vững với non Nùng.
Hàng bia là ảnh người muôn thuở,
Giải Nhị như in Từ một giòng
Miếu mạo ấy mà sông núi ấy,
Văn-minh nước Việt đã bao đông.

MCCLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu lề nơi kỷ-niệm chung.
Bốn mặt cung tường tôn cửa Khổng
Hai vùng nhật-nguyệt chiếu non Nùng
Treo cao danh-giáo gương kim cổ,
Dựng vững giang-san cột đá đồng.
Tự Lý triều xây nền phú-mỹ,
Từng từng cấp cấp mắt ta trông.

Nguyễn-thị-Hảo
Làng Yên-hưng, Quảng-yên

MCCLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Bồi lập cung-tường phú-mỹ chung.
Lần núi Đông kia in ngọc nhả,
Nghề trời Nam nọ đượm hương nồng.
Kẻ bao điển Đế mô Vương chất.
Chửa để mưa Tân gió Sở rung.
Còn giải Nùng-sơn dòng Nhị-thủy.
Miếu vẫn còn vững với non sông.

Nguyễn-đức-Chuẩn
Làng La-miệt, Bắc-ninh

MCCLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tính mất năm năm đạo thánh trông.
Thành Lý trước xây nền lễ-nhạc,
Non Nùng thêm tốt giống tiên rồng.
Qui, Mông đất Bắc in màu thịnh,
Khuê, Bích trời Nam rạng vẻ nồng.
Càng trải xuân - thu càng lão luyện,
Miếu-văn càng nẩy bút văn hùng.

Nguyễn-Di
Làng La-miệt, Bắc-ninh

MCCLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xây nên vượng-khí chung.
Này trụ cương-thường cao nước Việt,
Nọ tường phù-mỹ vững non Nùng.
Nền khoa-bảng thếp vàng chưa nhạt,
Dòng nhơ-vương tôn tuổi vẫn ngừng.
Đạo cảnh tìm hoa ai đó tá,
Lý từng hoa bạch, hạnh hoa hồng.

Nguyễn-thị-Mão
Phố Yên-mẫn, Bắc-ninh

MCCLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu từ đời Lý khởi công.
Cơ-chỉ vững bền bia đá tạc,
Xuân thu kính lễ khói hương nồng.
Mưa Âu gió Á khí vẫn chuyển,
Sông Nhị non Nùng vẫn biếc trong.
Thấy tượng vua Lê cùng miếu thánh
Đạo quân sư phụ ở trong lòng.

MCCLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu ngày xưa dựng ở trong.
Về sáng cung tường vừng nhật-nguyệt
Thơm truyền khoa-giáp hối mây rồng.
Mở nguồn đạo-thống trên sông Nhị,
Uông giống văn-minh dưới núi Nùng.
Tuy mới cuộc tử bao xiết kể,
Vẫn còn bia đá với chuông đồng.

Bùi-đức-Thuyết
Làng Vĩnh-bảo, Hải-dương

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ	19 độ
15 giờ	24 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 6 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 25

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 6 décembre 1923* : 3 ‰ 54.15. — 3 ‰. Thứ hoãn vốn dân 66,25. — 4 ‰. 1917 58.30. — 4 ‰. 1918 58,65. — 5 ‰. 1915-1916 70.60 — 5 ‰. 1920 85,50. — 5 ‰. 1920 83.35.

Cuộc hát của hội Hồng-thập-tự. — Quan Toàn-quyền và các quan Hội-đồng chính phủ, tối mai sẽ đến chứng kiến cuộc hát của hội Hồng-thập-tự mở tại nhà hát Tây để giúp các bình linh bị thương.

Hội-đồng thành-phố. Hội-đồng thành-phố tối hôm nay, hồi 9 giờ, sẽ họp tại tòa Đốc-lý, có quan Đốc-lý Mourroux chủ tọa.

Sổ bảo-cử năm 1924. Tòa Đốc-lý bá-cáo rằng các bằng biên thêm và xóa bớt những người có chân đi bầu cử Hội-đồng tư-vấn Bắc-kỳ nay đã yết tại tòa Đốc-lý. Những người có chân dự bảo có thể lại đó mà xem xét, nếu muốn thêm tên hay là xóa tên thì chính mình phải xin tại tòa trước ngày 1er janvier 1924. Những giấy chứng-chỉ về việc xin thêm xin bớt ấy phải đính theo với cái đơn của mình.

NHÀ BÁN

Phố Mới số 1, 3, 5 và 7

Hỏi : số 6, phố Ngõ-gạch

3728

Hội Khai-trí. Đấu-xảo hội khai-trí đến chiều ngày chủ nhật 9 décembre này thì tan. Các qui-ông qui-bà trong thành-phố và các nơi muốn đến xem thì xin lại mau kẻo hết.

Ngày chủ nhật từ 2 giờ đến 7 giờ tối, hội có bày nhiều cuộc vui như sau này :

1· Đấu võ tây (đại cuộc, bà kèo, chủ nhật trước là đấu thử, kỳ này mới đấu thật).

2· Cuộc rút số (1 trăm số được thưởng các đồ đạc).

3· Hát trống-quân.

4· Trò « Cai đầu bắt nói ».

5· Trò xem số và xem bói.

6· Trò các giống thú lạ.

7· Đồ thai (ra thơ nôm cho đoán là người nào hay vật gì).

Trong khi làm các trò có bán bánh ngọt và nước chè, hòa nhạc Tây Nam và ca lý.

Đồ thai ai đoán được 10 câu thì được một cái giải nhất (cái hộp đựng thuốc bằng bạc hay là các sách vở đáng giá 5 p.), trúng 6 câu được giải nhì (một bộ sách đáng giá 3 p.), trúng 3 câu được giải ba (hoa-tiên, bút tàu, hay hộp giấy viết thư tây).

Hội K. T. T. Đ. lai cảo

Xe sắt ở Hanoi. Các xe sắt ở Hanoi mà người qui quốc thường gọi là xe *thổ tả* thì độ rày đã thấy cải-lương được hai điều : một là bắt những con ngựa-người mặc một thứ áo xanh coi không thấm hại lắm như trước phu xe nhiều người mặc áo rách rưới, để cả xương cả thịt ra hoặc là mặc những áo bâu thiu quá, mỗi khi người gió thì khiến cho cái khâu-quan của người ngồi xe phải khó chịu, hai là ở cái tai-xe hay là cái chắn-bùn về phía trước đã có một cái số bằng đồng để người ngồi xe có thể nhận được số, nhưng lại đem đồng ngược khiến người ngồi trên xe không thể trông ngay mà đọc được, phải nghiêng cổ mới xem thấy số xe. Đó là hai điều cải-lương mới, cũng nên khen cho ai đã xướng suất ra, nhưng cũng có mấy điều cần phải sửa đổi nữa. Người ở các tỉnh đến Hà-thành xem Hội-chợ chuyến này tất ai cũng nhận ra rằng các xe sắt ở Hanoi thật xứng với cái tiếng gọi là xe *thổ tả* lắm. Là mui xe thì các chỗ lắm rất điều trác không cái nào là đủ kín để che nắng che mưa, áo tơi thì chỉ có lấy lệ, nghĩa là không rách nát, thì chắp nối buộc bằng lại, bằng chuối, mà nhân dưới không có chân xe, phần trên không che kín ngực người ngồi xe. Cái đệm phần nhiều không có lò-so cũng có cái lại bằng gỗ, phủ khố tải lên trên miễn là ở bề ngoài có miếng vải chão lòng che kín đã gọi là có áo xe rồi ! Hai bên đệ tay không có, mỗi khi xe xóc thì người ngồi xe bị hai bên thùng xe va vào mình như thể thích vào xương sườn vậy. Những điều đó tưởng chẳng khó gì, vì người coi việc khám xe trong thành-phố chịu khó khám cho cẩn-thận, bắt các chủ xe phải theo như thể lệ của thành tphố đã định thì cũng có thể gọi là ạm đủ rồi.

Ngạch Học-chính. — MM. Hoàng-v-Đoái, Dương-kim-T hải được bổ trợ-giáo tập-sự.

M. Ng-đức-Phong, giáo-học tập-sự được thăng giáo-học hạng tám.

M. Cao-duy-Chinh, trợ-giáo thực-thụ hạng tam tại Phúc-yên nay xin để ra ngoại ngạch một năm.

M. Vũ-v-Ngu, trợ-giáo tập-sự, cựu học-sinh trường nam Sư-phạm được thăng thực-thụ hạng tám kể từ ngày 5 décembre 1923.

M. Nguyễn-hữu-Quý, giáo - học hạng năm được nghỉ dưỡng bệnh thêm ba tháng, tháng đầu lĩnh nửa lương và hai tháng sau lĩnh chia tư một phần lương.

M. Lê-văn-Hợi, giáo học tập sự được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng kể từ ngày 27 novembre 1923, tháng đầu lĩnh cả lương và hai tháng sau lĩnh nửa lương.

Hội-chợ Hà-nội. — Hội-đồng Hội-chợ nhắc lại cho các chủ có gian bán hàng biết rằng 7 giờ tối thì Hội-chợ mới đóng cửa. Cho được ích-lợi chung cả, các gian hàng nên để ngỏ cửa đến 7 giờ rồi hãy đóng bên ngoài. Đúng 7 giờ phòng Kiểm-soát Hội-chợ đánh trống lần thứ nhất báo cho người đi xem và các chủ rằng Hội-chợ đóng cửa, cho khỏi hốn độn như năm ngoái. Lúc hãy giờ chợp bóng sắp tắt và đèn điện sắp tắt cả. Đến 7 giờ 15 đánh trống lần thứ hai trước khi tắt cả đèn điện hai phút. Như thế các chủ được 15 phút để đóng cửa gian hàng của mình.

Tòa-án Đại-hình. *Đồ giới đánh.* Nguyễn-thị-Bùi, bán cũi ở Hanoi có một đứa con bất hiếu tên là Ngô-văn-Phụng chỉ du thủ du thực, chẳng chịu làm nghề nghiệp gì cả ; đâm ra nghiện hút, thường thường xin tiền hút thuốc không được thì lại dùng đến võ đoán mà bảo hiếu lại mẹ. Chiều hôm 6 septembre 1923 vào hồi 6 giờ, tên bất hiếu ấy bắt mẹ phải lo cho 2p.50 để lấy tiền hút xách. Thấy mẹ nó không đưa ngay, thì nó đánh mẹ nó chạy ra đường rồi lại đuổi đá theo người mẹ đau quá ngã lăn ra đường. Người mẹ đi thưa, chín hôm sau quan thầy thuốc khám thì thấy có một vết ở cánh tay bên phải sưng tím lên mà thương ấy đau trong 1ᵉ hôm không làm lụng gì được.

Hỏi đứa con bất hiếu ấy thì nó chối là không đánh, nhưng có nhiều người trông thấy.

Sau người mẹ ấy thương con, có xin rút đơn thôi không kiện nữa.

Tên phạm trước chưa can án lần nào.

Tòa xét xong tuyên án phạt tên Ngô-văn-Phụng 5 năm tù.

Hôm nay tòa án Đại-hình xử những việc sau này :

Cay tử ăn cắp bạc của chủ. — Đêm hôm 22 août 1923 M. Grenier là chủ tàu ở Haiphong đi chơi mất ở phố, mãi đến một giờ sáng mới về, khi về thấy các cửa sổ bỏ ngỏ, nhất là cửa phòng giấy thông với phòng ăn, thì lấy làm lạ lắm, liền đi kiểm soát trong nhà, nhưng không thấy mất gì cả, chỉ nhà lại đóng cửa rồi đi ngủ.

Đến sáng vào hồi 7 giờ kém 15 phút tên Hoàng-v-Nạp tức Chạy-x-Chung vào phòng gửi đánh thức M. Grenier dậy nói rằng cửa tủ bạc trong phòng giấy bỏ ngỏ M. Grenier thấy nói thế trở dậy chạy ngay ra phòng giấy xét tủ thì thấy mất 700 đồng, liền đi trình sở Mật-thám.

Sở Mật-thám đến khám rồi bắt ngay tên Nạp và tên đầy tớ khác tên là Bình giải về sở giam xét. Khi xét hỏi tên Bình khai là trông thấy tên Nạp hai lần ở trong phòng giấy và chỉ có tên ấy mới có thể mở tủ bạc ra ăn cắp được. Hỏi thì tên Nạp trước còn chối sau vận mãi mới chịu thú có trót ăn cắp món tiền ấy để sắm sửa đồ đạc, nhưng không chịu khai là món tiền ấy giấu ở đâu.

Tòa xét xong tuyên án nhất 7 năm tội đồ và 10 năm biệt xứ.

Hôm 16 juillet 1923 vào hồi 18 giờ một người thợ tiện tên là Ng-văn-Vượng làm ở mỏ Tĩnh-túc (Cao-bằng) đương ngồi ăn cơm với đồng bạn ở nhà một người tên là Lý Hoanh, thấy tên Đinh-v-Thanh là cai soát thể công nhật các cu-li ở mỏ ấy cứ đi đi lại lại chửi bới về việc đội nợ thì có người chạy ra bảo đi nơi khác. Tên Thanh bắt phải phải trái rút dao ở trong mình ra đâm ngay một cái vào ngực chảy máu đầm đìa rồi bỏ đi. Người ở trong nhà thấy tiếng hô hoán chạy ra vực người bị thương đến nhà người Tây làm việc ở mỏ ấy buộc thuốc, còn những người khác đi tìm thì bắt được tên Thanh tại nhà trọ. Người bị thương lập tức khiêng lên nhà thương Cao-bằng để chữa. Đến ngày 1er Août thì chết.

Hỏi thì tên Thanh nhận có đâm người ấy song nói để là vì người ấy cũng những người thợ khác xuống chực đánh nó nên nó phải đánh thủ thân.

Tên phạm trước chưa can án lần nào.

Tòa xét xong, tuyên án phạt tên Thanh 10 năm khổ sai và 10 năm biệt xứ.

Ai muốn xem những tranh ảnh đẹp ? — M. Wladimir Krivoutz là một nhà hội họa ở Paris vừa tới Hà-nội, ngày mai sẽ bày tại một phòng khách nhà Hôtel Métropole nhiều thứ tranh ảnh rất đẹp, ai muốn đến xem cũng được tùy ý.

TẠI RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA

29, 31, phố hàng Buồm

Chương-trình từ thứ tư 5 đến thứ sáu 7 Décembre 1923

LA PRAIRIE ROUGE

Hồi thứ ba và thứ tư

Bản rạp nay mai sắp đem ra chiếu một phim ảnh rất vui, rất hay. Phim ảnh này thiệt nhất cho bà con mình, chắc ai ai cũng muốn xem cho biết, mà biết được tự thật là có ích.

LE ROMAN DE CHARPENTIER

Sự tích chuyện Georges Carpentier

Ông Georges Carpentier, nổi tiếng khắp hoàn-cầu đến đâu cũng biết, là một tay võ nghệ rất giỏi ở bên Pháp.

Mấy việc đấu giá. Sáng hôm qua tại tòa ba phủ Thống-sứ đã đấu giá mua quần áo cho các người ốm nằm ở nhà thương, bông gỡ rồi và vải sô để buộc thuốc cho các nhà thương Bắc-kỳ trong hạn từ 1er janvier đến 31 décembre 1924.

1· Thầu quần áo thì Mme Đào-thi-Trường bỏ : quần áo người lớn 1 $ 30, quần áo vừa : 1 $ 08, vậy đã được tạm thầu.

2· Thầu bông gỡ : Mme Ng-thị-Quỳnh bỏ 0 $ 97 một cân, Ng-thị-Xuân 0 $ 75 một cân. Vậy Mme Xuân đã được tạm thầu.

3· Vải sô và vải mỏng gỏ ba người thầu, M. Hạp-Seng bỏ hạ nhất được tạm thầu.

Buổi chiều tại sở Lục-lộ Hanoi đấu giá làm một nhà máy nước ở Hà-đông, định giá là 28.640 $ 58 và làm một cái cầu bằng béton armé tại Ninh-bình, định giá là 18.274 $ 25. Hai việc thầu này không có ai nhận cả.

* * *

Sáng hôm nay tại tòa ba phủ Thống-sứ đã đấu giá lĩnh trung may quần áo và bán các đồ dùng cho lính khố xanh ở Hanoi trong năm 1924.

M. Bourgouin Meiffre bỏ 4982 p.02 được thầu.

Giấy thưởng lục. M. Đỗ-văn-Châm, tri-châu Vị-xuyên (Haiphong) được thưởng một đạo thưởng-lục vì đã tỏ lòng quả quyết và kiên trì trong khi bắt tên tù vượt ngục.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.05

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vẫn hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20

Sce7

Ngạch thú-y. M. Ng-văn-Hoan, thầy thuốc thú-y hạng năm tại Phúc-yên, nay đổi đi Lai-châu thay cho M. Vũ-Tuất.

Ngạch thừa-phái. M. Vũ-huy-Nhu, thừa-phái hạng năm tại huyện Nam-trực (Nam-định) nay kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ-nhất cấp huyện ấy thay M. Nguyễn-xuân-Vinh về hưu-trí.

Ngạch cảnh-sát. — M. Nguyễn-v-Phác là cựu binh, được bổ cảnh-sát Phủ-thọ, lương mỗi năm 112 đồng, thay Trần-văn-Cát phải bãi chức.

Một người phu xe thực thà. — Ngày hôm kia, có một người phu xe tên là Khuê, 30 tuổi, nhà ở làng Thổ-giao, đem nộp sở Cảm một cái hòm đa nói rằng của một người hành khách Tây thuê chở đi, nhưng trong khi đi đường thì cái xe trước đi mau quá người phu xe không biết đường nào mà theo nữa.

Sau người có hòm đó là một quan cai-trị đến trình Cảm thì đã thấy người phu xe ở đó với cái hòm rồi. Quan cai-trị liền cho người phu xe một ít tiền thưởng.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 57, GIÁT nói số 236

3018.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Làm cho cụt lưỡi chẳng qua vì tiền. — Vừa rồi ở làng Cao-bộ (Thanh-oai) có một đám chẳng biết cãi-cọ cọ-kéo nhau làm sao mà có một người bị cụt lưỡi. Mà cái nguyên-nhân sự cụt mất hai phần ba lưỡi đó mọc đâu cũng chỉ bởi mấy đồng bạc mà ra. Ấy mới ghê-gớm thay cho cái thế-lực các chị con gái hoa-xòe đời bây giờ nhỉ ! Đến đuổi chuyện đó thế nào, hiện nay quan trên còn đang xét ; nhưng khó một nỗi rằng một đằng thì kêu là kẻ có nợ cắt lưỡi chực vu vạ, một đằng thì kẻ cụt lưỡi ú-ớ kêu là bị chủ nợ tức bắt

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào

●TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOANG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc ve những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Nội-các phụng lời thánh phê rằng :

Chiếu nay đại được phòng cần MONTÈS qui dâng, có chữ nên mất thì ngon bổ xỉ lưng ngày càng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giết cho qui được phòng chế-ông để tỉ thanh-giá.

Khâm thử.

欽此 嘉有效能補精神壯人力久日不衰 賜藥酒名曰王孫 內閣奉 硃批 准如所請 該藥房製造王孫酒 以廣流傳 欽此

Trong kỳ Hội chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có 2$10. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

SƠN-NHIÊN-ĐÀI

Hội Sán-nhiên-đài họp Đại-hội-đồng bất-thường

Đúng 2 giờ chiều hôm chủ nhật 9 Décembre 1923, xin mời các ông, các bà hội-viên hội « Sán-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng bất-thường tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-may, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

Le Conseil d'Administration.

Bản hội mới mộ thêm được một người đào hát mới, mời quý khách lại xem hát.

Tối thứ năm 6 Décembre 1923

ÂM HỒN BÁO NGHĨA

Thương nhau nhưng lúc cơ hàn.
Hiếm nghèo tại phận vẻ vang có thời
Rồi ra mới biết bơn giời.
Hai sao nối nghiệp bốn người đẹp duyên.

Tối thứ sáu 7 Décembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TẦN - LANG, TẦN - NƯƠNG

Tích thứ hai :

NGỘT-TRUẬT BỊ

TAM THƯƠNG

(Trẻ con diễn)

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giây-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận số sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

2094. Y. M. GRENÉR.

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu QUẾ-LÂM

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.

2096

NẾU thấy ai mắc bệnh xuyễn, bệnh hen thì nên bảo người ta dùng thuốc bằng bột, bằng điếu văn (REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE, CIGARETTES)

Thuốc này hiệu các lương-y ai cũng lấy làm hiếu-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng nghìn người khỏi bệnh.

Có bán tại : H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và tất cả các hàng bào-chế.

MARQUE DÉPOSÉE

Gửi bán tại { BI.ANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Contonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vóc nhiều, hàng lĩnh nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng ta (Bắc-kỳ như the, suspin, lĩnh, lụa, hàng, quế, nến nến, vở hàng Saigon như lĩnh, the, nến nến.

Nay mới có áy nếc mới, lăng thêm, mọc đen có mỗi màu rộng khổ. Những hàng này bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên, không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư tới, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.

Cần-bạch

YU-WO-TSEONG

2010

防海內河

茶名子獅泰金號正

Bản-hiệu để lâu năm chuyên môn bán các thứ nhẻ tẩu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thư đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhân kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-kỳ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代行本號 珥昂貨舖 貴街莫舖 客屠懼在 光三室海 顧疑遙防 請以近華 總利駛人 有便各街 鋪請令壹 子君再百 零採開四 茶買夫十 爲各店號 記華在開 貴兩幌 有內多

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Cái khổ tình ở chốn hương-thôn — Nhân vì cái dịch chó dại, quan trên sức về các phủ huyện phải hiểu-dụ cho dân và yết-thị khắp các chốn thôn-bỏ phải phòng-bị cẩn thận, bắt kỳ chó nào hễ dại hoặc không bắt dây con nào chạy ra đường thì kỳ-dịch phải sai phu đánh chết, mỗi nhà chỉ được phép nuôi một con, mà phải xích, cũi cẩn thận, lại phải lồng lỹ và lình lệ đi khám xem nơi nào sở khoáng không tuân lệnh trên, còn nơi nào có chó sinh dại, phải đánh chết đem về nhà trình nạp.

Ngờ đâu thừa hành chỉ ba, các thầy lồng lý, các cậu tuần và các cậu lệ, có mấy nơi lại nhân công sự mà quấy nhiễu dân, miễn lâm sao cho được nặng túi để chè chén. Hoặc thấy trâu bò ăn gần đê, thì đánh đuổi cho nó khiếp sợ chạy tràn qua (vì có yết-thị không cho trâu bò chạy qua đê sợ đê vỡ, và lại bàn một công tuần kiểm đê trông nom về việc ấy, lấy cớ ấy dậm dọa dân ngu kiếm giầm ba đồng, hoặc thấy chó chạy ngoài đường, thì đuổi vào nhà, hay là đến cổng ta hết cho chó chạy ra sủa, rồi vào nhà

(Xem trang thứ tư).

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc đến khác, sau nhỡ mà lầm ra hàng đổi lại được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.•

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

SÁM HỐI

SƠN-LA

Kỳ hào hội-viên — Lê-văn-Học được cử làm hội-viên châu Mai-sơn, thay M. Hà-văn-Thế tạ thế.

NAM-ĐỊNH

Mở hội to. — Làng Vạn-điềm về huyện Ý-yên mới đây có mở hội nhập-tịch rất là linh-đình rực-rỡ. Hội mở từ 15 đến 20 tháng mười mới xong, đêm nào cũng chèo hát rất rộn-rịp.

Cả xã 7 thôn, dân hơn 5 giáp. Trong 6 ngày, ngày nào cũng có ăn uống, cứ mỗi hôm là 8 cỗ xôi lợn, mỗi cỗ đáng giá 10 đồng, lại còn các nhà tư ẩu mừng về cái ngôi thứ được làm, mỗi nhà cũng đến 40 đồng nữa.

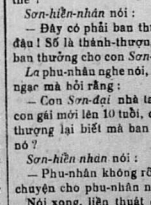
Đến ngày 20 là ngày giã đám thì 50 giáp, giáp 2 lợn, giáp 3 lợn, có giáp thì 4, hôm ấy ăn uống mới thật lung.

Có người đã tính vụ vào đám này cả làng ấy tiêu có đến 5140 đồng.

Làng này cũng ở vào nơi mới bị lụt mà đã hội hè ăn uống dữ quá thế, cũng lạ thay ! !

Vũ-thiện-Thuật lai cảo.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD**, Julien & Fortin, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2068

55 3

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòn Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xấc-lào thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, lại cầm bài thơ ngâm đi ngâm lại mãi, rồi lại vỗ tay xuống bàn mà phán rằng :

— Xem kỳ ra thì lời thơ phong lưu tiêu-xảo, quả là giọng văn đàn-bà.

Thiên-tử lại phán bảo *Sơn-hiền-nhân* rằng :

— Tiên-sinh sinh được người con gái ấy thật quả là cái tinh-anh của trời đất chung đúc mà nên. Những kẻ phàm-nữ trong thế-gian, không thể sánh kịp.

Sơn hiền-nhân tâu rằng :

— Khi con gái kẻ hạ-thần sắp sinh, kẻ hạ-thần có mộng thấy một ngôi sao sáng sa xuống giữa sân, vợ kẻ hạ-thần là *La-thị* ngửa miệng mà đớp lấy. Đêm ấy vợ kẻ hạ-thần chiêm mộng thấy như vậy, cho nên cùng lấy làm điềm lạ. Con gái kẻ hạ-thần sinh ra, đến năm lên 3, vẫn chưa biết nói, sau khi nói được, cũng không hay nói nhiều, thỉnh-thoảng nói câu nào thì toàn là những câu thông-minh khác thường. Kẻ hạ-thần day dọc sách thì đọc đến đâu nhớ đến đấy, năm lên 7 tuổi, đã biết làm văn. Đến năm 10 tuổi thì suốt ngày lúc nào cũng xem sách và ngâm-vịnh. Kẻ hạ-thần thiết-tưởng tư-bẩm dị-kỳ, quả có như lời thánh-dụ, nhưng tiếc thay kẻ hạ-thần phúc-bạc, không sinh con trai, lại chỉ sinh con gái mà thôi.

Thiên-tử cười mà phán rằng :

— Tiên-sinh tiếc rằng không sinh con trai, cứ như ý trẫm sinh trai sao bằng sinh gái như thế !

Hai vua tôi lại nhìn nhau mà vui cười. Thiên-tử truyền đưa bài thơ cho các quan triều-thần cùng xem và phán rằng :

Các quan triều-thần thử xem trẫm thưởng giảm có phải không ?

Các quan triều-thần vâng mệnh cứ theo thứ tự mà xem khắp một lượt, ai nấy đều tấm-tắc ngợi khen, rồi cùng qui xuống mà tâu rằng :

— Thần-đẳng cung chức trong tòa Hàn-lâm, nay phụng chỉ làm bài thơ bạch-yến, chỉ vì đã có bài bài thơ cổ, thành ra không dám khinh-dị làm theo. Ai ngờ lệnh-ái mới vị nói-các đại thần hình như có tài tiên-tri, làm sẵn bài thơ bạch-yến, để đợi ngày ứng-chiếu. Mà bài thơ ấy lại ý-tứ tân kỳ, khiến cho hai bài thơ cổ phải giảm thanh-giá, thần-đẳng rất lấy làm hổ-thẹn vậy. Người con gái này dẫu là con dâu trong một nhà, nhưng cũng là cái vẻ-vang của triều-đình hiền-hiện ở trong một nước. Ngày nay bỗng có đôi bạch-yến đến mùa tại ngự tiền, thánh-thượng lại ân cần bắt vịnh bài thơ bạch-yến, thật là ý trời muốn tỏ cái kỳ-tài của lệnh-ái một vị nói-các đại-thần đó. Thần-đẳng mừng-rỡ, còn biết kể sao cho cùng !

Thiên-tử nghe lời tâu, đẹp lòng mà phán rằng :

— Hôm trước Khâm-thiên-giám tâu rằng khuê-bích lưu-quang thì sẽ có các bậc kỳ-tài giáng sinh ở nơi sơn-lâm, nay *Sơn* tiên-sinh mộng thấy nuốt ngọc sao mà sinh người con gái ấy, há chẳng ứng-nghiệm lắm ru ! Lại có làm sẵn bài thơ bạch-yến để giúp tiệc vui cho trẫm hôm nay, thế thì cái điềm thiên-tượng cát-tường, trẫm không thể nào mà không tin cho được. Bây giờ trẫm cùng các quan triều-thần nên uống một bữa thật say để ta phúc trời.

Các quan triều-thần vâng mệnh, lại rót rượu uống. Âm-nhạc êm-đềm, chuyện-trò vui-vẻ, mãi cho đến khi mặt trời đã xế về tây, bấy giờ các quan mới lạy tạ xin cáo-thoái.

Thiên-tử truyền lấy một chiếc nghiên đoan-khê, mười cây bút đông-quản, một trăm bức long-tiên, mười thoi phượng mặc, một đỉnh hoàng-kim, mười lăm thái-hà và một đôi kim-thoa trao cho *Sơn-hiền-nhân*.

Thiên-tử phán rằng :

— Bài thơ bạch-yến của con gái tiên-sinh, trẫm rất lấy làm vui lòng, vậy ban cho mấy thứ này để gọi là nhuận bút. Đến ngày rằm tháng này sau khi giờ ngọ tiên-sinh đem con vào triều-kiến ở chốn nội-đình, trẫm muốn thử tài, sẽ còn trọng thưởng nữa.

Sơn-hiền-nhân lạy tạ lui ra. Khi các quan về nhà, ai nấy đều thuật chuyện con gái quan *Sơn* thượng-thư như thế nào mà mới lên 10 tuổi mà đã làm được một bài thơ bạch-yến bay đến như thế. Thành ra chỉ trong mấy ngày mà bài thơ bạch-yến ấy, khắp trong kinh-thành nhà nào cũng đều sao-chép.

Lại nghe nói thiên-tử truyền chỉ rằng đến ngày 15 tháng này sẽ cho nàng *Sơn-đại* vào triều-kiến, ai nấy đều bàn vụng với nhau rằng : không biết người con gái ấy diện mạo thế nào mà mới lên 10 tuổi, lại có cái kỳ-tài ấy, vậy đến ngày 15 này ta sẽ rủ nhau đi xem mặt.

HỒI THỨ II

Sơn-hiền-nhân lĩnh các đồ ban thưởng, lui về phủ đường *La* phu-nhân thấy nhiều đồ quí vật như thế, không hiểu có chi mới hỏi rằng :

— Hôm nay thánh-thượng ban yến, ơn trên thưởng đã đồi-dào, có sao lại còn cho nhiều các đồ qui-vật như thế ?

Sơn-hiền-nhân nói :

— Đây có phải ban thưởng cho tôi đâu ! Số là thánh-thượng đặc-ân mà ban thưởng cho con *Sơn-đại* đó !

La phu-nhân nghe nói, lại càng kinh ngạc mà hỏi rằng :

— Con *Sơn-đại* nhà ta là một đứa con gái mới lên 10 tuổi, có sao thánh-thượng lại biết mà ban thưởng cho nó ?

Sơn-hiền-nhân nói :

— Phu-nhân không rõ, để tôi thuật chuyện cho phu-nhân nghe.

Nói xong, liền thuật cho *La* phu-nhân nghe hết đầu đuôi câu chuyện từ khi thiên-tử trông thấy chim bạch-yến bay lượn, bảo các quan triều-thần làm thơ, và mình để trình bài thơ bạch-yến của *Sơn-đại*, thì thiên-tử khen-ngợi, ban thưởng các đồ qui-vật, lại định đến ngày 15 tháng này cho vào triều-kiến, vân vân.

La phu-nhân mừng-rỡ mà rằng :

— Việc ấy dẫu là việc bay, nhưng con gái ta hãy còn bé dại, dẫu ở trong nhà, cứ-chỉ đoan-trang, nói-năng gẫy-gọn, nhưng chỉ e khi đến trước mặt đức hoàng-đế, trông uy-nghiêm rực-rỡ, lại luống-cuống khiếp-sợ, giữ sao cho khỏi tội-lỗi. Hoặc-giả thánh-thượng bảo nó làm thơ-văn gì mà nó không làm được thì bài thơ bạch-yến hôm nay, chẳng hóa ra ta giả-mạo hay sao !

Sơn-hiền-nhân nói :

— Phu-nhân lo thế là phải ! nhưng cứ như ý tôi thiển-nghĩ thì con gái ta dẫu còn nhỏ tuổi, mà can-đảm rất lớn, tài học rất cao, quyết không khi nào đến nỗi hồ thẹn khiếp-sợ mà không làm nổi văn-thơ vậy.

La phu-nhân nói :

— Đã đành rằng thế, nhưng tôi cũng không thể yên lòng được !

Sơn-hiền-nhân nói :

Hai ta bất-tất phải lo-ngại, chi nên gọi nó ra đây, rồi thuật chuyện cho nghe, thử xem nó nói ra làm sao, bấy giờ ta sẽ khu-xử.

(Còn nữa)

đành chết chó, bảo rằng chó dại sao không giết đem thịt, chủ nhà kêu van xin lỗi, song họ đòi hoài chỉ kẻ lưng đen khố cao, nhất định đòi giảm ba chục, mãi sau ngã giá phải ngoài đôi mươi, (việc này mới xảy ra vài hôm nay). Ôi! Một con thú như con chó đáng giá là mấy mươi, mà đến nỗi phải chạy ngược chạy xuôi, cố cầm chịu đựng để cung cấp các thầy cho nặng túi tham! đành ôm lòng mà chịu, không biết khiếu khổ cùng ai! Ấy cũng bởi dân mình còn đương man muội, mà các kỳ dịch lại muốn cho đục nước béo cò, không doái thương đến dân em trong làng, để cho mấy phường vô huyết tinh kia lấy chuyện nay trâu qua đê, mai chó chạy đường, dậm dọa dân ngu. Mong rằng quan trên sẽ thấu đến khổ tình ấy mà hạ lệnh răn quan thuộc hạt nghiêm cấm trừng trị bọn bất nhân kia, thì dân ta mới được yên ổn làm ăn.

Phi-Long lai cảo

QUẢNG-BÌNH

Thầy lang hay. — Mới rồi ở làng Lộc-an, thuộc huyện Lệ-thủy, có một người phụ điếm bị bệnh đau dưới hạ-bộ, dau cái bệnh tục danh gọi là bệnh « A-na » : đau đã lâu ngày, chạy thuốc đã nhiều, song cũng chưa thấy hiệu nghiệm gì ; nghe người ta mách ở làng Phú-kỳ có ông lang ngoại-khoa giỏi, vội vàng cho vợ đi mời về nhà, ông danh-sư ấy đến, bảo rằng bệnh này chỉ cho mấy liều thuốc là xong. Ai ngờ lời nói của thầy thật linh nghiệm, mà thuốc của thầy lại càng linh nghiệm hơn.

Không biết thầy cho bệnh-nhân uống cái thuốc chi, mà không đầy hai giờ đồng-hồ, người ấy chết ngất không sao cứu được.

Mấy nhờ trong nhà họ cũng tử tế, biết rằng bệnh tình của người ấy vốn đã trầm trọng, chẳng phải chỉ vì một liều thuốc mà đến nỗi chết. Vì khổ-chủ họ không muốn lôi thôi cho nên anh thầy kia mới được khỏi tội. Nhưng xin thầy nên đổi nghiệp, kiếm nghề khác mà sinh nhai đừng làm cái nghề nguy hiểm ấy nữa.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3725

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

秦 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghệ ngót 26 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hàng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2965

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, [illegible] Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không nói. Chiếu-đại thỏa khả-dáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-nhiệt Đông-xương-Long
Đại co-khi xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

KIM-CƯƠNG XIỂM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIỂM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complète et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng áo lụa Tây-Kim rất mới. Khi bán phải chăng.

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH

Entrée — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

Ở đâu bán thuốc-lào ngon mà hạ-giá ??

Bản-hiệu chuyên-nghiệm về nghề thuốc-lào đã lâu năm, đâu đâu cũng từng biết tiếng.

Kén toàn thuốc ngon, êm-giọng, không sóc mà lại thơm-tho! Gởi hàng đi khắp mọi nơi bằng cách giao-ngân linh-hóa.

KINH-CÁO

Đại-lý hiệu Hoành-Phát

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi. 2952

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HƯNG

Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa,

Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,

Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,

Của sáng vật lạ thiếu đâu,

Kiểu lâm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.

Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,

Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HƯNG.
Bijoutier,
42, Rue de la Soie, 42
HANOI

Bệnh hen

Dùng thuốc nước và thuốc bột thì chóng nổ và chắc chắn nhất. ESPIC

2 fr. 25 một hộp. Bán tại tất cả các hàng Bào-chế và tại phòng St-Lazare, số 20, Paris.

Nên nhớ nhãn hiệu là J. ESPIC ở trên đầu chữ.

CỨ MỖI NGÀY lại uống MỘT VIÊN THUỐC HƯƠNG CỦA ÔNG Lương-y DEHAUT uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC ĐẶNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bịnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra. Thuốc nước nếm trị các chứng bịnh :

NƯỚC ĐÁU, ĂN KHÔNG TIÊN, NẰM BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI.

BÁN TẠI: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, cùng khắp trong mấy tiệm thuốc.

THỰC LÀ MỘT CÁI BAO CẦM GHIM SINH-HOẠT

Người đau xương thì đau rức hình như ai cầm một nghìn cái ghim vào chỗ đau vậy (chỗ đau thường là bàn chân).

Muốn làm cho đỡ đau rất là dễ. Chỉ uống thuốc SIROP FOLLET thì chẳng bao lâu được ngủ ngon dắc và dễ chịu trong mình.

Dùng thuốc SIROP FOLLET, thì ngủ yên dắc ngủ, và yên ổn để dịu được lâu. Uống thuốc được mấy phút đồng hồ thì đau đớn bớt ran đến đến cũng thấy đỡ chịu ngay.

Bao gân, đau xương, đau thận, đau gan, đỏ đái đến đến, dùng thuốc SIROP FOLLET cũng trừ được một cách thần diệu. Dùng thuốc ấy thì đau gân ở đâu cũng trị được một cách rất chóng. Hoặc đau ở đâu, ở răng ở xương xuống, v. v. cũng vậy.

Thuốc SIROP FOLLET trị bịnh ho cũng diệu lắm. Dù ho đến thế nào cũng vậy. Thế cho nên người ta thường dùng để trị bịnh ho cơn.

Người đau có thể uống được 3 thìa xúp mỗi ngày không có điều gì ngại cả. Con trẻ thì uống 3 thìa cà-phê.

Các hàng bào chế đều có bán.

Chính điểm : Maison FRÈRE, 19, Rue Jacob, Paris.

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được nhiều sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức-khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hạt Đông-pháp

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Hỏi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2952

NƯỚC HOA THƠM

Cô Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

2950

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt cả thứ rượu TONIQUE TONKINOIS *mỗi chai chỉ có 2$10 — Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Trạng-tiền, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酷補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bảo-chế)*

Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚飯吉旺每吉唯沒嘶靨欺咳補

Bán tại : Hiệu Bào-chế J. BLANC

31, phố Trang-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi 2999

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

RƯỢU BIA HOMMEL

Cả thùng ngâm nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2965

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

Xin mời quý-khách đến thăm gian hàng của bản-hiệu ở Hội-Chợ Hà-nội.

GIAN SỐ 13 — GIẢY A

Quý-khách đến xem đồ sẽ thấy bầy các thứ thuốc chế một cách cẩn-thận nên tốt hơn hết các thứ thuốc khác về loại ấy.

Quý-khách sẽ thấy các bộ đồ bào-chế dùng để đem đi hộ thân ở các nơi xa xôi hẻo lánh, các thứ dùng trong việc mổ-trích, các thứ chai lọ dùng trong các viện thí-nghiệm.

Có cả sách cách-trí-khoa-học để kính tặng quý-khách, xin quý-khách hỏi lấy để xem cho tiện.

Trong vòng kỳ Hội-chợ này, quí-khách nào, khi đến mua hàng mà có đem theo một cái bóng mua hàng do gian số 13, giảy A của bản-hiệu biếu, thì xin tính rút giá hàng xuống 5 phần trăm (5 %).

Hiệu Bào chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門街蒲行內河京集

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân gần tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thửa đã lâu lắm nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mua đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đến bản hiệu cũng xin nhất luật đối đãi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi,

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)